

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

**ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ НАЦІОНАЛЬНОЮ
ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
СЬОГОДЕННЯ**

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

27 жовтня 2023 року

м. Одеса

2023

УДК 341.74(477)
В40

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

С **Дотримання прав і свобод людини Національною
поліцією України в умовах глобальних викликів
сьогодення:** матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції, м. Одеса, 27 жовтня 2023 р. – Одеса : ОДУВС,
2023. – 162 с.

УДК 341.74(477)
В40

© ОДУВС, 2023

обов'язки з сімейними, може зробити службу в поліції більш доступною для жінок та забезпечення їх право на економічну безбар'єрність.

Література

1. Довідник безбар'єрності. URL: <https://bf.in.ua/components/inclusion/> (дата звернення: 19.10.2023).
2. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 19.10.2023).
3. План заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <http://surl.li/mjuvi> (дата звернення: 19.10.2023).
4. Кодекс законів про працю в Україні: Закон Верховної Ради УРСР від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 19.10.2023).
5. Катерина Павліченко: З 2020 року в органах системи МВС розпочато проведення гендерних аудитів. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/news/katerina-pavlichenko-z-2020-roku-v-organax-sistemi-mvs-rozpocato-provedennia-gendernix-auditiv> (дата звернення: 19.10.2023).

ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИКА УКРАЇНИ

Боксгорн А. В.,

*доктор філософії в галузі «Право»,
старший викладач кафедри
адміністративного права та
адміністративного процесу
Одеського державного університету
внутрішніх справ*

24 лютого 2022 р. - дата, яка стала переломним моментом для всього українського народу. Війна, яку Росія почала проти України торкнулася всіх сфер соціального життя нашого народу: велика кількість людей була змушена покинути рідну домівку та переїхати в інші міста країни чи виїхати за її межі, органи публічної влади були передислоковані, центри надання адміністративних послуг подекуди було зачинено й люди залишилися позбавленими права отримувати послуги від держави в передбаченому чинним законодавством порядком тощо. Величезна кількість людських втрат, страждання, біль та смуток стали супутниками людей. Воєнний стан, введений на території країни, був цілком очікуваною “реакцією” органів влади у відповідь на ситуацію, яка склалася. Особливість даного режиму полягає в тому, що наразі має місце перебудова у діяльності майже всіх інституцій держави. Торкнулися зміни й

Національної поліції України: до нормативно - правових актів, якими врегульовано її діяльність, внесено значну кількість змін, а саме було розширено коло їх повноважень, які визначено в ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» [5]. Усі інновації в діяльності Національної поліції є безпосередньою відповіддю на реальні виклики сьогодення, які спричинені практичними потребами, а також реаліями життя у прифронтових зонах або у громадах, де проходить активна фаза бойових дій. В той же час відсутність досвіду функціонування органів публічної влади в таких умовах, зумовлює відсутність належного регулювання забезпечення прав людини в умовах воєнного стану. Так, наразі найбільш обмеженими конституційними правами є: право на вільний вибір проживання – мова йде про реалізацію обмежень, які стосується здійснення примусової евакуації населення з територій, які є окупованими та на яких ведуться активні бойові дії, що дає змогу зберегти життя та здоров'я громадян; право на вільне пересування – в даному контексті мова йде про введення комендантської години та про введення особливого режиму в'їзду та виїзду – полягає в обмеженні свободи на вільне пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства; право на особисте життя - тут варто згадати здійснення контролю засобами зв'язку працівниками поліції, а також перевірка особистих речей або в деяких випадках і житла, наданням їм права перевіряти документи у осіб, транспортні засоби та вантажі тощо. Насправді, це лише частина того з чим сьогодні стикаються громадяни України й не тільки, й це все відбувається у межах існування людиноцентристської парадигми. По суті, правовий режим воєнного стану аж ніяк не виступає законним “прикриттям” відмови держави від виконання свого обов'язку, що визначений ст. 3 Конституції України. Однак, надаючи оцінку застосуванню обмежень прав та свобод з іншого боку, варто відзначити, що вони потрібні саме для збереження і продовження можливості реалізації прав громадян України у майбутньому. Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 64 Конституції України, «в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть установлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції»[2].

Сьогодні величезна увага приділяється питанням воєнних злочинів, військовим злочинам, особливостям збору доказів при вчиненні таких злочинів тощо. Робота поліції під час війни стала складовою потужного правового фронту із притягнення до відповідальності російських воєнних злочинців, які знехтували основними правами людини, задекларованими цивілізованою міжнародною спільнотою. Це є цілком логічним, однак на нашу думку вкрай важливим є дотримання певного балансу між “актуальними” питаннями та необхідністю здійснення органами влади своїх “звичних” функцій.

Так, погоджуємось з думкою А. Моца, яка зазначила, що потрібно врахувати необхідність охорони та захисту тих прав громадян, що порушуються внаслідок вчинення так би мовити «стандартних» адміністративних та кримінальних правопорушень (тобто тих правопорушень, що вчиняються і у мирний час) [3].

Тим паче під час війни такі правопорушення загострюються та проявляють себе в більшій мірі, так наприклад стають більш жорстокими прояви домашнього насильства, набуває нових форм прояву булінг тощо. Саме це зумовлює зміну векторів діяльності правоохоронних органів та пошук механізм забезпечення державою прав, які є іманентними саме демократичній та соціальній державі.

О. Безпалова виділяє наступні пріоритетні напрямки діяльності органів поліції під час правового режиму воєнного стану: 1) фіксація та кваліфікація воєнних злочинів в Україні; 2) розслідування воєнних злочинів в умовах активних бойових дій; 3) розмінування територій і будівель; 4) охорона публічного порядку та забезпечення публічної безпеки; 5) виявлення випадків учинення протиправних дій стосовно дітей; 6) використання сучасних інформаційних технологій, систем і засобів захисту інформації; 7) психологічне забезпечення діяльності органів поліції в умовах воєнного стану та надання поліцейськими первинної психологічної допомоги різним категоріям громадян [1].

Цей підхід на нашу думку є вкрай виваженим та заслуговує на увагу, адже в ньому знайшли відображені всі ті нагальні питання, які є предметом наукових пошуків величезної кількості науковців та практичних діячів. В цьому контексті варто відзначити, що органи Національної поліції набули не тільки більш широкого кола повноважень через призму зменшення “обсягу конституційних прав” громадян, іноземців тощо, а й отримали більше функцій. Так, в умовах війни до важливих функцій, які виконують поліцейські Управління дотримання прав людини, додалися гуманітарні місії – надання допомоги населенню на звільнених територіях, доставлення продуктів та життєвонеобхідних речей людям, які пережили в надскладних умовах окупацію, підтримка тих, хто сьогодні знаходиться на лінії фронту тощо.

Особливої уваги в контексті дотримання прав людини заслуговує система «Custody Records». Основними завданнями якої є: запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і належного поводження, а також підвищення стандартів захисту прав поліцейських від можливих неправдивих звинувачень у неправомірних діях; об'єднання інформації про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання, перебування в територіальних (у тому числі міжрегіональних) органах Національної поліції України, їх територіальних (відокремлених) підрозділах, та звільнення або поміщення до спеціальних установ інших органів державної влади в єдиному інформаційному просторі з використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та комунікаційного обладнання; здійснення опитування затриманої особи та поліцейського, який здійснив затримання, щодо обставин та підстав затримання, а також фіксації всіх дій із затриманою особою під час її перебування в органі (підрозділі) поліції; забезпечення оперативного реагування та прийняття управлінських рішень посадовими особами органів (підрозділів) поліції в разі неналежного поводження із затриманими тощо [4].

Підводячи підсумки, варто відзначити, що зараз вся основна увага суспільства і не тільки українського прикута до ходу бойових дій, до того, що

відбувається на лінії фронту, і всі сили оборони задіяні в тому, щоб забезпечити відновлення територіальної цілісності України. В той же час треба розуміти, що незважаючи на цей масштабний за обсягом виклик для суспільства, для всієї держави, зокрема Національної поліції, не знімаються всі інші виклики, які існували в умовах мирного часу - часто воєнний стан навіть їх загострює. Це означає, що нікуди не дівається злочинність, інші речі, які відбуваються в будь-якому суспільстві, і проблема в тому, що дуже часто, коли фокус уваги не прикутий до того, що відбувається на територіях, де не точаться активні бойові дії, втрачаються ті контрольні механізми, які, як правило, існують в "нормальному" житті. Багато кроків, спрямованих на забезпечення прав людини в умовах війни вже зроблено, однак не менше їх треба зробити попереду.

Література

1. Беспалова О. Пріоритетні напрями діяльності органів поліції щодо забезпечення прав громадян в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. Право і безпека. 2022. № 3. С. 13–24, с. 18.
2. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254k/96-vr> (дата звернення 19.10.2023).
3. Моца А. А., Моца В. В. Права людини в умовах воєнного стану. Наукові перспективи. 2022. № 23 С. 280 - 281, с. 280 -281.
4. Про затвердження інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми "Custody Records" інформаційно-комунікаційної системи "Інформаційний портал Національної поліції України": Наказ МВС України № 311 від 24.05.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/re37965?an=35> (дата звернення 19.10.2023)].
5. Про Національну поліцію: Закон України № 580-VIII від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 19.10.2023).

БУЛІНГ СЕРЕД СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бондар В.І.,

*Київський університет імені Бориса
Грінченка, факультет психології,
соціальної роботи та спеціальної
освіти*

В сучасних умовах набуває актуальності проблема насильницького спілкування серед молоді. В суспільстві часто визначають булінг як поведінку, яка властива школярам та залишається позаду після закінчення школи, або що університети та коледжі є занадто культурними та інтелектуальними закладами, щоб мати місце для такої поведінки, але ці надії далекі від істини.

Надзвичайно гостро в нашій країні постає питання створення безнасильницького середовища, яке постає в аспекті реформування освіти. Заклади освіти ставлять за мету створення сприятливих умов для засвоєння

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
<i>Швець Д.В.</i>	
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЖІНОК-ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ	4
<i>Берендєєва А. І.</i>	
ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИКА УКРАЇНИ.....	7
<i>Боксгорн А. В.</i>	
БУЛІНГ СЕРЕД СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	10
<i>Бондар В.</i>	
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З ПОРУШЕННЯМИ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ.....	13
<i>Вільська Є.Р., Пишна А.Г.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	15
<i>Громацький С. А., Кейдалюк В.О.</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ.....	18
<i>Данильченко Ю.Б.</i>	
ПРОБЛЕМАТИКА ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	21
<i>Єдаменко Є. А.</i>	
ДЕФІНІЦІЯ «ДИТИНА» В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	24
<i>Златевич О.А.</i>	
ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	27
<i>Ізбаш К. С.</i>	